

МОНТОРІНГ ЗАВТРА — ДЕНЬ УЧИТЕЛЯ

КОЛИ Олександра Степанівна вимовляла слово «земля» нам, малим, здавалося, що світ навколо міняється: щедрішає сонце, добрішають люди... Бо злітало воно з її уст, наставало на безмірній любові, особливо вагомо. Певне тому я й писав колись у своєму школярському зошиті, що наша Батьківщина починається з рідної землі, на якій працюватиму аж поки й віку мого стане. А коли вперше сідав за кермо трактора, то знову почув голос наставниці: «Земля не вірить тим, що йдуть до неї ненадовго. Віддайся їй весь»...

З того часу минуло близько п'яти років. Я жодного разу не зрадив своєму сталевому коневі. Вже не злічити, скільки разів зорано, вирощено хліба. Але й зараз, коли за плугом лягає смоляна скиба землі, я відчуваю невимовну гордість.

Та все ж, вважаю найшасливішими ті дні, коли Олександра Степанівна приходила із своїми вихованцями на екскурсії в поле. Помічав їх ще здалеку — бідувати непосіхом, часто зупи-

ляються, слухають педагога. Потім, затмуваючи подих, стоять на межі, терпеливо чекають, поки під'їду. Знаю, — це вчителька, як нам колись, сказала: «Не галасуйте. Тут землю обробляють». І цього вистачає, щоб прикувати жадібні дитячі очі до агрегата і до землі, про яку з такою святістю говорить Олександра Степанівна. А коли під'їду, діти дивляться на мене, мов на казкового велета, а Олександра Степанівна — як на рідного сина. Здається, мабуть, ніколи не виправдаю тієї допори, що світить в очах. Розпитують похажно про всі подроби-

ВІД СЛОВА „ЗЕМЛЯ“

ці, потім ще довго стоять і мовчки спостерігають.

Знаю, радітиме моя вчителька, коли хтось з її вихованців після екскурсії в поле напише, приміром, так: «Найвище щастя — любити землю, прикрашати її. Обов'язково працюватиму біля землі». Вірю — такий учень буде не один, адже земля кличе, а Олександра Степанівна Гондар, вчителька Гайворонської восьмирічної школи № 3, допомагає почути цей голос. Спасибі їй за це!

О. АНДРОНІК,
тракторист колгоспу
«Шляхом Леніна»
Гайворонського району.

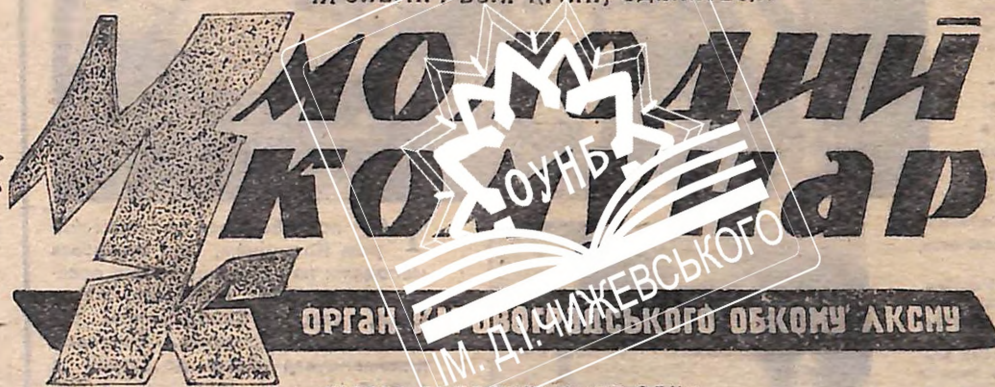
(Див. 3-ю стор.)

Рік видання XV
№ 121 (1913).

5 ЖОВТНЯ
1974 р.

Ціна 2 коп.

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ.

ПЛАНЕТА „МК“

УГОРЩИНА. Великий шлях пройшли за роки народної влади держгоспи Угорщини, які відзначають цього року свій чотирьохстий ювілей. За 25 років виробництво основних видів продукції з розрахунку на одного працівника зросло в державних господарствах у п'ять разів. У 1973 році середній урожай пшениці досяг 39 центнерів, а кукурудзи — 48,5 центнера з гектара.

КУБА. Гаряча пора настала для жителів гірських районів кубинської провінції Оренте. Дозрілі ароматні зерна кави — важливої сільськогосподарської культури Куби. Тільки в районі Пальма-Соріано збирається багатого врожаю зайняті близько 15 тисяч селян. Куба в кожному роком збільшує плантації кофейних дерев не тільки в традиційному районі вирощування цієї культури — Оренте, а й в інших провінціях.

ГРЕЦІЯ. Комуністична партія Греції стала легальною політичною партією країни, яка довго була заборонена. Уряд Греції скасував закон 1947 року, що забороняв діяльність Комуністичної партії, а також всяку пропаганду і поширення комуністичних ідей. У відповідності з декретом, опублікованим в урядовій газеті, діяльність Компартії Греції легалізується, і вона визнається як політична організація. Одночасно уряд дозволяє діяльність усіх політичних партій країни і скасовує заборону на проведення зборів.

ІНДІЯ. Відповідно до урядової програми боротьби з безробіттям 33 мільйони чоловіків зістали в Індії роботу в 1973—1974 фінансовому році. Більшість з них зараз зайняті в спорудженні житлових будинків, іригаційних споруд, прокладанні шосейних шляхів і в інших галузях народного господарства.

(ТАРС).

У РАДІ МІНІСТРІВ СРСР

Проекти Державного плану розвитку народного господарства СРСР і Державного бюджету СРСР на 1975 рік розглянуто на засіданні Ради Міністрів, яке відбулось 1—2 жовтня.

На засіданні виступив з великою промовою Генеральний секретар ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєв, який дав глибокий аналіз ходу виконання найважливіших показників плану розвитку народного господарства на 1971—1975 роки і поставив завдання по успішному завершенню виконання завдань п'ятирічного плану.

Народне господарство країни, відзначив тов. Л. І. Брежнєв, послідовно розвивається відповідно до курсу, визначеного XXIV з'їздом КПРС. За минулий період п'ятиріччя досягнуто великих успіхів у розвитку економіки країни.

Неухильно підвищується рівень життя народу, значно зросли середньомісячна заробітна плата робітників і службовців і оплата праці колгоспників. У великих масштабах ведеться в країні житлове будівництво, а також будівництво шкіл, лікарень, і об'єктів комунально-побутового призначення. Послідовно здійснюються

й інші заходи соціальної програми, наміченої XXIV з'їздом КПРС.

У своєму виступі тов. Л. І. Брежнєв відзначив наявні недоліки в роботі окремих міністерств і відомств. Він висловив ряд міркувань щодо питань, зв'язаних з підвищенням ефективності суспільного виробництва, прискоренням введення в дію виробничих потужностей і їх освоєння, більш повним використанням внутрішніх резервів, зростанням продуктивності праці, підвищенням технічного рівня, поліпшенням якості продукції.

Тов. Л. І. Брежнєв спинився на питаннях дальшого розвитку сільськогосподарства, підкреслив необхідність розширення житлового будівництва і здійснення інших соціальних заходів.

У широкому обговоренні проектів плану і бюджету, яке відбулося на засіданні, взяли участь заступники Голови Ради Міністрів СРСР, Голови Рад Міністрів союзних республік, міністри та інші члени уряду СРСР.

Наприкінці на засіданні виступив з промовою Голова Ради Міністрів СРСР тов. О. М. Косигін.

(ТАРС).

ДІЮТЬ КОРМОДОБУВНІ

Понад чотири тисячі юнаків і дівчат району брали участь у заготівлі кормів для громадського тваринництва. Вже зараз силами комсомольців і молоді заготовлено 38 300 тонн грубих кормів, сто тисяч двадцять

дві тонн — соковитих, у тому числі 83 830 тонн силосу. На рахунок молодих механізаторів району 293 тисячі тонн сінажу, 421 тонна трав'яного борошна, 168 тисяч тонн сухих стебел кукурудзи.

Заготівля кормів продовжується. У колгоспах імені Карла Маркса, «Перше травня», «Победа», імені Свердлова діють спеціальні кормодобувні комсомольсько-молодіжні бригади.

А. МИХАЙЛОВ,
інструктор Мадоніського райкому комсомолу.

ЛЮБИНА РАДІСТЬ—НАША

хового комсомольського бюро.

Працює вона, ударниця комуністичної праці, вже в рахунок квітня 1976 року. Любі несподівано вручили

ка днів тому збулась і її мрія — Любов Овчинникова стала кандидатом у члени КПРС. Поруч з такими людьми легко й працювати.

Л. СВИДЕЦЬКА,

НА ФОТО: М. КІРОВОГРАД. МЕМОРІАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС НА ЧЕШЬ ВІЙСЬКИХ.

6 РОКІВ трудиться у закріпленому цеху Кіровоградської швейної фабрики Любов Овчинникова. Від неї і її подруг, настелювачів тканин, великою мірою залежить економія матеріалів, якість розкrojован-

РЕПОРТАЖ З БРИГАДИ С. С. ВІТЧЕНКА

ПЕВНО Ж, кожен, хто приїжджає до Ленінграда не вперше, помічає трохи дивну закономірність — щоразу місто на Неві зустрічає гостей оновленим і водночас зберігає перед нами ту монументальну історичну красу, яка відсвічує з кожним наступним днем знайомства багатшими барвами. Неймовірно видалася можливість спізнати коліску нашої революції до кінця. Люди везуть з собою на зворотньому шляху неоціненний багаж — відчуття віяння героїчних років минулого.

І не менш славного сьогодення. Тут старе не замінюється новими формами, вони, поєднуючи сполучені, лише поглиблюють загальний зміст. Шлях цього ствердження — від знаменитого Ермітажу аж до велетенського житлового будинку в Московському районі міста, де на запитання: «Як знайти квартиру номер 1006?»

вмотивованою. Ліворуч від головного проходу — конвейери, безперервними стрічками несуть деталі повз чорги слюсарних верстатів. Праворуч — на більш громіздких верстатах складні вузли, прилади електроустаткування. Та фотографування картини принесе цілісність і враження повноти лише тоді, коли звернути увагу передовсім на людей. Більшість зосереджених облич — молоді. І зовсім поруч, біля входу, обіч рухомої полоси конвейера ланцюг однакових верстатів. Працюють ще зовсім юні хлопці. Їх сімнадцять і ще дві дівчини. Пригадує — Степан Степанович казав: «Я — двадцятий». Справді, в центрі він сам у робочій спеціалі. Миттєво поправляє окуляри і далі — точні розмірені рухи. Щось

недарма. Навчилися слухати його, не відриваючи під роботи.

А потім, під час перерви, групкомсорт колективу Володимир Цілуй, розповідатиме про переваги бригадних виробничих нарядів. І наголосить, що основа — це відповідальність всіх за кожного і, навпаки, кожного за всіх. Інакше не можна.

Перевіряють норми всі бригади цеху, але поли — перші. І це, як слушно зауважує Степан Степанович, іде й при тій умові, що підлітки виконують справжні, «дорослі» норми.

Володимир Цілуй продовжує далі, що бригада, фактично, перехідна. Є «важкі» хлопці. З ними хлопоту — ого, скільки! Спочатку в колективі прикидають, занепокоєні, що йому до вподоби. А вже операції близько тридцяти, а по кількості за одним верстатом. А виграти від такого поділу «за інтересами» — очевидний. Професії опановують швидше, зростає продуктивність праці. Хлопці прагнуть до складнішої, багатшої за змістом роботи. Ідуть назустріч їм. Вихованні Степана Степановича трудяться повсюди в цеху, на відповідальних ділянках.

СІМ'Я СТЕПАНОВИЧА

— на вас не позирають спатемічено, а великим прикрасою (відмітна риса жителів Ленінграда) показують місто крило фешенебельної споруди, а то й проведуть до самісінького під'їзду.

Ім'я людини, яким названо наш обласний центр, крокує по місту Леніна кожен авторитетно, і свідчення цьому занесене на меморіальну дошку — серед багатьох символів і нагород: «У відповідності з клопотанням місцевих організацій і за представленням Народного Комісаріату важкої промисловості СРСР про вшанування пам'яті Сергія Мироновича Кірова об'єднаний пленум Ленінградського обласного і міського комітетів ВКП(б) постановив присвоїти заводу «Електросила» ім'я Сергія Мироновича Кірова». І час — 20 грудня 1934 року.

«Електросила» — нині об'єднання, де працює 20 тисяч робітників. Тут і зустрів я відомого наставника, Героя Соціалістичної Праці Степана Степановича Вітченка. Він перший щиро простягнув міцну руку і, широко всміхаючись, поцікавився:

— Мітаком? Теплий вітер з України, мабуть, допомагає швидше летіти? А ми в планшетах — легким жестом дотепно схиляючи себе за комір, — не мерзимо...

Розмова була довгою. Точніше, був молодий ветеран, і найперше, що запало в душу і для чого не потрібен був записник, — надзвичайно сильне враження справжнього вбоївання, батьківської турботи про молодь покоління, мислення державними масштабами.

Степан Степанович казав «у нас» і розповідав про свою бригаду, їх восьмий апаратний цех. Знову вимовляв «у нас» — і мова велась про виховання молоді на Київському заводі «Ленінська кузня». І це звучало «у нас» — коли ділився враженнями про наставницький рух в Алтайському краї. Малював перспективи, ділився планами, і вони зворушували уділі під того, що сам оповідач спрагло жила ім'ям, плевав і виношував їх як сокровенні, заповітні мрії.

І з відвертою радістю ставлячись до його інтересу про успіхи ленінградських наставників, він проголосив трохи урочисто:

— Ветерани-робітники нашого об'єднання тільки вітатимуть своїх на менш досвідчених братів з міста, що носить ім'я Сергія Мироновича Кірова. Нашого і вашого Кірова. То велика справа, що заглядає у майбутнє — наставницький рух, істинна школа комуністичного виховання молоді. Ми допомагаємо настановним словом, порадою всім, хто прагне до вищої здруженості у праці і в житті, ділимося досвідом нашої школи виховання юнаків та дівчат у безпосередніх стосунках з людьми на ділянках роботи, наділяємо тих, хто починає, необхідною літературою. І гордимось їхніми успіхами, завжди чекаємо вітших вістей.

Наприкінці запитав:

— А до нас, — і уточнив, — у бригаду, завітайте обов'язково, познайомтесь з моїми «зівриголовами». Нараз посерйознішав, додав, ніби прослідковуючи шлях, — орли виростають, з дужими крильми. Та що запевняти, найкраще — власними очима, переконайтесь.

«Перед вами завдання будівництва, і ви їх зможете розв'язати, тільки оволодівши усіма сучасними знаннями, вмінням перетворити комунізм із готових записаних формул, порад, рецептів, настанов, програм у те живе, що об'єднує нашу безпосередність, перетворити комунізм у керівництво для вашої практичної роботи».

(В. І. Ленін).

ЗОВНІ — цех, як усі інші. Всередині теж нічого примітного на перший погляд, та думка — «ніхто чимось особливим не вирізнявся з маси робітників» — залишилась до кінця і виявиться цілком

квапливо проказав свердловальникові, що працює поперед, і знову за своє. Згодом встає, швидко проходить вперед, до початку рухомої стрічки. Жести, стиснена робочий гулом хвилинка розмова. Бригадир стоїть, хлопці не полишають роботи. У кожного — свої операції, деталі — контактори для електромережі — поступово набувають визначених форм. Степан Степанович кивнув на стенди, і хлопці щиро сміються. А наставник швидко встигає «пропустити» скупчення деталей біля сагого робочого місця і підходить до кінця конвейєра. Там затримали відвантаження продукції, щоб часно доставити її на інші потоки складання. Інтонації міняються. Винуватий поспішає, бригадир стримано, але владно підказує, якусь мить вибікувально спостерігає і знову до свого робочого місця.

Пізніше, розповідаючи мені про успіхи бригади, він встигав виконувати свою частину операції. Чітко й пильно стежив за кожним пристроєм. І одного разу, коли під «Екраном соціалістичного змагання» ми знову підійшли до його верстата, він через хвилину, вже гнізний, поспішив до сусідів. Виявляється, з'явився «відкинутий» деталь з похибкою — не прозектованим отвором для заклепок. А серед своїх хлопців підняв бракований виріб і застерезливо похитав головою — дивитись, мовляв, і ми теж.

І що запам'ятовалося мені: коли бригадир говорив або показував щось — це чути і бачити всі. Кожен з членів комсомольсько-молодіжної бригади — якщо бригадир встає чи підходить до когось — то

ТАК познайомився із Олександром Козьмичем, що працював неподалік на складанні вузлів електроустаткування. Починали, згадує Саша, разом з Володимиром Цілуйвим у Степановича. Бригадир рекомендував його до вступу в партію. І нині відзначає — такі хлопці завжди були і є його опорою, тим ядром, яке веде за собою новоприбулих, виховує з них справжню робітничу зміну.

У кожного з нас, — говорить молодий комуніст, — найкращі спогади про нашу комсомольсько-молодіжну. Ми й тепер часто збираємось разом, коли щось обговорюємо — як краще спільний похід чи бесіду провести. Загалом, тут підтримують бойовий дух кращих традицій, ініціативу, творчість. У бригаді немає ґрунту, де могла б прорости байдужість чи пасивність.

Є куточок трудової доблесті колективу. Знову-таки повчально: соціалістичні зобов'язання — то конкретний перелік масштабних дінь бригади на виробництві. А це в план соціального розвитку, який можна занести до акту комсомольсько-молодіжної. Практично — тут завдання, за які члени бригади не отримують матеріальних заохочень. Це коло питань, що передбачають зростання духовних цінностей, естетичного виховання, вищих принципів взаємостосунків у колективі. І закон робітничої честі, звідки випливає собі у записник: «Якщо відстає, покажи на допомогу товаришів, краще запитати, ніж плестись у хвості».

Поруч із заповітними словами Леніна на стенді — свідоцтво про присвоєння бригаді звання «Імені 50-річчя ВЛКСМ».

Скоро Степан Степанович Вітченко буде святкувати знаменну подію в своєму житті — число вихованців бригади, які стали на шлях самостійного життя, досягне півтора.

Бригадир-наставник і групкомсорт — жадані гості профтехучилища, технікума, школи. Їх запрошують в інші міста нашої країни. Володимир Цілуй у Донецьку детально аналізував ділення своєї комсомольсько-молодіжної групи, ділився досвідом виховання молоді у виробничих бригадах.

У нас кожен має право висловлювати свої міркування й пропозиції, але чинити зобов'язаний так, як вирішує більшість, — ці слова сказав Олександр Іванович, а друзі схвально переривали: відчувалося, що це справді так...

А Степан Степанович наостанок турбувався, щоб висловити всі «за» і «проти». Поклапавши побажав на дорогу.

Кіровоградським наставникам передайте, що це спілка старого доброго засіву і молодечого держання. Хай не сподіваються ветерани на швидкий успіх. Будуть незгоди, але бригади такі — то наше сьогодні і майбутнє. Наставництво — справа великої державної ваги.

А. НЕЧИТАЙЛО,
спецкор «Молодого комунара».
Ленінград — Кіровоград.

На фото вгорі (зліва направо): Сергій ЛІВАКОВ, Володимир ЦІЛУЙ, С. С. ВІТЧЕНКО, Олександр ФІЛІМОНОВ у відпустку від роботи хвиляють: вищу — Олександр КОЗМІН за роботою.

Фото автора.

ПОЛІТИЧНИЙ ГАРТ

...І за того хлопця

● 1 жовтня відбулися перші заняття в системі комсомольської політосвіти

Цей день не виділено у календарі червоним. Але його чекали. До нього готувались. Його прихід хвилював.

Сергій Мартинов — секретар комітету комсомолу колгоспу імені XXII з'їзду КПРС ще раз переглянув список слухачів гуртка «Основи політичних знань» (хоч і без цього знав кожного слухача особисто).

Як тільки стрілка годинника повернула на вісімнадцяту, біля контори колгоспу стало людно. З вікна бібліотеки чулась музика (там йшла репетиція духового оркестру), дівчата складали букети яскравих осінніх квітів.

Рівно о вісімнадцятій годині під звуки урочистого маршу колона слухачів гуртків, шкіл і семінарів партійної і комсомольської політосвіти рушила до пам'ятника Леніну.

Так почали свій перший урок в системі політосвіти комсомольці одного з передових господарств Добровелічківського району.

І ось вже всі за партами, розгорнули зошити, уважно слухають свого лектора Валерія Бензаря. Тема заняття — «Вчитись комунізму, будувати комунізм».

Зупинившись на основних питаннях цієї теми, пропагандист переходить до характеристик участі комсомольців у колгоспному виробництві. Йому, керуючому відділком № 2, є про що розповісти. Адже немає такої ділянки, де б не трудилися комсомольці (а їх в колгоспі 116).

Ось хоч би Микола Чабанов. Він не тільки кращий виробничник (електрозварювальник), а й ініціатор групкомсорт, перший помічник секретаря комітету комсомолу. Або Юмбайнер Анатолій Нестеренко. В цього річчя жива комсомольсько-молодіжний екіпаж, який він очолював, у складі Володимира Мігаса, Петра Андрєєва, Петра Гончаренка і Володимира Івануни завоював перше місце серед «молодих» екіпажів району і одержав перехідний червоний вимпел райкому комсомолу.

Колгосп імені XXII з'їзду КПРС має реальні можливості виконати п'ятирічний план по продажу державі зерна за чотири з половиною роки. І в цьому велика заслуга комсомольців.

Наш колгосп, — відзначає пропагандист, — постійно одержує найновішу техніку. А щоб керувати цю — потрібні знання. І комсомольці постійно вчаться. Тільки цього року у вищі учбові заклади поступило шість наших членів Спілки. А якщо додати, що всього у нас вчиться шістнадцять чоловік, то можна з певністю сказати, що ленінський заповіт «Вчитись, вчитись, вчитись» втілюється в життя.

Пропагандиста Валерія Бензаря доповнює ветеран партії, комсомольця 20-х років, Олена Никифоровна Шверенко.

Пісхвилювалу розповідь про перших комсомольців Добровелічківського району, в числі яких була і вона, слухають, затамувавши подих.

Ціною тисяч життів обійшлося наше щасливе сьогодення, — сказала Олена Никифоровна. — Пам'ятайте про це, юні друзі. Ви повинні жити і працювати за себе і за тих, хто не дожив до наших днів. Так, як співається у пісні: «За себе і за того хлопця».

Перед слухачами виступив також другий секретар Добровелічківського райкому комсомолу Володимир Тихоненко.

Г. ГОНЧАРЕНКО,
спецкор «Молодого комунара».
смт. Добровелічківка.

МИ—
КОРЧАГІНЦІ

Коротка — між боями — передишка,
Десять причаїв війни шалений смерч.
...В землі тиша: тут читають книжку.
Про мужність духу, що зборала смерть.
Суворі лиця. Вогники цигарок,
І крики дзвін у голосі читця.
В бою останнім вбито комісара —
Війців очолює мужня книга ця.
...Тайга сибірська — кі кінця, кі краю,
І «атакують» кляті комарі.
Тут плем'я юних трасу складає —
Гудки розбудять тишу на зорі,
Назустріч сонцю побіжать состави,
Наблизяться далека вчора даль...
Задля життя, а не заради слави
В боях і в праці гартувалась сталь.
Куємо свято, а не сірі будні.
На працю й подвиг — серцем

молодим!

Бо Пазичні двадцять не забути
Вплили з сімдесяти назавжди
Корчагинці, життя мп любимо палко.
Несем наш прапор, як Островський піс,
Як піс його довіку юний Павка —
Сучасник наш.

Людина.
Комуніст.

К. ЛЕСЬЄВ.

СЛАВИМО ПРАЦЮ

Праця і творчість. В житті цих юнаків і дівчат вони йдуть поряд. Під час життя агіткультбригада Світловодського Палацу культури імені В. І. Леніна виробничого об'єднання «Дніпроенергобудіндустрія» близько 25 разів виїжджала до трудівників села.

На обласному огляді агіткультбригади вона нагороджена дипломом третього ступеня.

На фото: виступають культурники Палацу культури ім. В. І. Леніна м. Світловодська.

Фото В. КОВПАКА.

ЗАВТРА — ДЕНЬ УЧИТЕЛЯ

ОСТАННІМ часом частіше став замислюватися над питанням: чи вірним шляхом йшов, коли обирав нелегкий учительський труд? І не тому, що з плином років просто починаєш серйозніше дивитися на деякі речі, аналізуєш кожний крок, зроблений у житті...

Я працюю вчителем. Багато це чи мало? Назвати дітей вчителем і жити — це дуже відповідальне завдання. Але ніякі, бодай, найкраще написані конспекти, найкваліфіковані викладачі інституту не допоможуть у його розв'язанні, якщо ти не любиш дітей.

ЗАЛИШИТИСЯ НАЗАВЖДИ

РОЗДУМИ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА

П'ять років підряд влітку я працював вожатим і вихователем у піонерських таборах. Перевіряв себе, чи можу бути постійно в оточенні школярів? Чи цікаво їм зі мною? І лише тоді, коли непосидюча дівчата почала звирятати мені свої думки і секрети, коли для них я став «своїм», тоді зрозумів, що то значить завоювати авторитет у дітей...

Але одна справа — робота в піонерському таборі, а інша — в школі. І хоч знову перед тобою учні, але тут своя специфіка. Та і серйозності вимагається більше, бо ти вже вчитель. І хоча це формальна ознака (справжнім вчителем стають зовсім не на першому році роботи в школі), та це не знімає з тебе обов'язку вчити дітей вчитися.

А я молодий вчитель. І педагогічного стажу аж... два роки (це якщо брати до уваги рік служби в армії).

Працюю в Кіровоградській середній школі № 17. Школа нова, світла. З широкими квадратами вікон, що ніби повертаються за сонцем.

Працювати тут цікаво і складно. Доводиться розв'язувати питання, котрі аж ніяк не занесеш у звіт про свою роботу. Але коли мені важко стає з якоюсь при-

чиною, згадую свою вчительку з Кіровоградської двадцять сьомої школи Валентину Андріївну Коваленко. Вона викладала у нас українську літературу. Найбільше запам'яталося те, що постійно, в будь-якій розмові про літературу вона радила, щоб на всі питання ми шукали відповідь у реальному житті. Людина допитливого розуму, вона вчила нас бути громадянами, мати свої погляди, переконання.

Часто пригадую і Ташу Шустрову з Ленінграда. Познайомилися ми з нею в Москві, шість років тому, коли приїжджали до столиці в числі переможців III Всесоюзного огляду шкільних творів. Запам'яталися тоді її слова, з справедливостю яких, я вважаю, просто не можна не погодитися. «Коли б на те моя сила, — сказала вона, — то звання вчителя присвоювала б так само, як присвоюють вчену ступінь кандидата чи доктора наук. Лише після кількох років настирливої творчої праці. Вчитель — це звання, а не посада...»

Кожного разу з хвилюванням захожду в клас. Це хвилювання, наперше, супроводжує кожного з нас: і початківця, і того, хто за плечима має далеко не перший рік роботи.

Учні дуже чутливі до мови і поведінки вчителя. І лише тоді, коли перекопуються, що їх розуміють, поважають їх гідність, приходять до вчителя авторитет.

Завжди намагаюсь зацікавити учнів. Враховую індивідуальний підхід до кожної дитини, бо міряти їх однією міркою — неприпустимо. Адже кожен школяр — це вже характер.

...Дзвоник перериває хід моїх думок. І занепокоєння доводиться відкласти на сорок п'ять хвилин. Біля дверей вчительської очікують на мене дві п'ятикласниці. І хоч я сварюсь, мовляв, після ланоника ви повинні сидіти в класі — вони все ж приходять кожного разу.

Ми йдемо довгим шкільним коридором, а «сторожі» біля дверей класу радо повідомляють, що буде урок української мови. То вже за це одне можна полюбити школу і учнів, з якими вирішив залишитися назавжди.

А. САРЖЕВСЬКИЙ,
вчитель Кіровоградської СШ № 17.

Сім'я і школа

ЛЕКЦІЮ ЧИТАЄ БАТЬКО

Поступово забувають камбурлейські школярі «грізну» оцінку «двійка». Особлива мова тепер з ними, хто має посередні знання. Наставники не дають зпикати їм до трійок. Питання стоїть так: «Посередні знання сьогодні — посередній спеціаліст у майбутньому». Щороку значна частина випускників школи залишається в селі. То ж лінія педагогічного колективу чітко визначена: давати майбутній колгоспній зміні міцні знання.

Для цього використовуються різноманітні форми роботи і залучаються до неї не лише педагоги, учнівський актив, але й батьки та спеціалісти колгоспу. При школі де батьківський університет. Тут читаються цікаві лекції, бесіди, відбуваються дискусії з питань педагогіки. Заняття проводять і батьки.

Індивідуальній роботі з батьками також відводиться чимало часу. Так навчається в школі Григорій Кубанов. Про таких, як правило, говорять «тяжкий у вихованні». Класний керівник Любов Іванівна Гупало довгий час шукала до нього ключі, і зрештою, вирішила, що єдиними бесідами з підлітком обмежуватися не можна. Повела мову з батьками. Разом обговорили припущення Григорію риси характеру. Ніби виробили спільну програму, за якою працювали і в школі, і вдома. Тепер Григорій стає хорошим учнем.

А. САПІГА,
секретар партійної організації колгоспу імені XX з'їзду КПРС
Онуфріївського району.

1.

Сьогодні, напередодні свята — Дня учителя, ми починаємо публікацію нотаток письменника С. П. Соловейчика. Він — автор книг, які отримали широке визнання: «Час учеництва», «Мокрі під дощем», нарисів про В. О. Сухомлинського. Ного перу належить багато яскравих статей і нарисів у «Комсомольській правді», присвячених найзłożоденнішим проблемам виховання та освіти дітей і підлітків.

ПЕРШИЙ КЛАС УЧИТЕЛЯ

БІОГРАФІІ всіх учителів починаються одними й тими ж словами:

— Доброго ранку! Сідайте, будь ласка...

Десять років учили в школі, чотири роки (чи навіть п'ять) учили на вчителя, виховували, доглядали, навчали знаннями, порадами, попен-редженнями, нарешті, залишили одного в класі. Тепер вправлялися сам...

І ось він, перший у житті клас, перші «мої учні». Скільки їх буде в житті, сотні й сотні, але ці запам'ятаються назавжди, чим особлива любов — навіть якщо вони «до смерті» замучать недо-свідченого вчителя.

Традиційно вважають, що вчитель на перших своїх уроках розгублений і не зовсім розуміє, що він говорить і що робить. Це не так. Саме спокійно викладання видається досить простою справою. І вчитель дає урок за уроком, сам дивуючись своїй енергійності. На студентській практиці кожен урок був подією: багаторазова підготовка, чисельні слухачі, оцінка, залік... Тепер уроки минають майже непомітно, і за якихось два тижні вчитель дає їх стільки, скільки не давав за всі студентські роки... А поперед ще цілий рік. Що? Не зовсім виходить? Діти не слухають? Запитував біля дошки, коли виводив формулу? Не біда. Поправимо. До кінця року все буде в порядку...

І тільки наприкінці року, а точніше, наприкінці п'ятого року, а ще точніше, під кінець десятого року вчительської діяльності стає остаточно зрозуміло, як це складно вчити дітей. Не випадково вчитель з десятирічним стажем вважається в середовищі колег «молодим» учителем, мало не новачком. В давнину говорили: «Тільки коли почнеш учитися, зрозумієш свою недосконалість. І тільки, коли почнеш учити, зрозумієш, що тако труднощі...».

Але бадьора впевненість новачка виручає молодого вчителя. Розуміючи повністю, наскільки він недовідчений, він би й двері класу не наважився відчинити. І все ж ця впевненість заважає точно оцінювати те, що відбувається. Здається, що ж такого? Прийшов, запитав, розповів, похвалив, полаяв... В наступний клас! Прийшов, запитав, розповів...

Але незабаром виявляється, що запитувати нуднуватого, тому що відповідають нудно і погано; і розповідати не так легко — думки плутаються і час веде себе підступно, то не вистачає уроку, а то ніяк не закінчиться: вже здається все розповів, що знаєш, а дзвінка все нема і треба ще щось говорити... А говорити до того ж важко, тому що весь час заважають. Там хтось шепочесть, а там, в кутку, і зовсім пересваряться. І розповідь виходить далеко не такою блискучою, якою б мала бути згідно задуму.

Коли б то знали учні, як їх учитель чекає дзвінка, як довго тягнеться сорок п'ять хвилин, коли ти сам повинен заповнювати їх! Зате яким молодцем почуваш себе після дзвінка з уроку, як би він не пройшов! Але перерва жахливо коротка. І ось уже знову дзвінок. Знову стаєш сам не свій — не так як завжди йдеш, і не своїм голосом говориш, і очі нічого не бачать, і в голові немає звичайного порядку, тому що намагавшись одразу прослідкувати за всім: за собою і за кожним із сорока учнів, і за ходом часу, і за ходом думки, а потрібен величезний досвід, щоб це було можливо, прослідкувати за всім, треба чимало тренувань... В інституті вчили, а потрібно було ще й тренувати — виробляти вміння годинами говорити вголос, тримати в полі зору весь клас і не зблизитися з

думки, якщо на вчительський стіл падає кулька жованого паперу...

І тільки одне може підтримати вчителя у найважчі дні його життя, хоч частково замінити досвід і відсутність професійних навичок, якщо зуміє він вивільнитися від усіх частковостей вчительської справи і повністю віддасться головному прагненню, яке відрізняє справжнього вчителя...

Наступний урок, вислуховання нудних відповідей, розповідей перед класом, підготовка до уроку, складання планів — усе це тільки зовнішні форми чогось головного, якоїсь суті вчительської праці. А в чому вона, суті?

В прагненні навчити. Тільки коли з'являється це прагнення, коли вонс оволодіває людиною, все раптом здобуває високий зміст, і всі труднощі відступають перед головною трудністю навчання.

Навчання дітей — творчість, творення — вміння, здібностей, особистостей. І ті ж у нього закони, що і в усякій творчості, і ті ж небезпечні підстерігають художника-вчителя, що і всякого художника взагалі. Художник слова, наприклад, зайнятий пошуком стилів, образів, ритмів, і часом забуває, для чого йому стиль, образ і ритм, що ж він хоче сказати, що змінити в світі.

Так і з учителем. Він приступає до праці-творчості, він відчуває брак майстерності і від того інколи забуває, для чого ж він приходить у клас, для чого вислухує відповіді і пояснює урок. Забуває головне, що він повинен учити, а учить зовсім не те ж, що слухати учнів і розповідати. Навчання дітей починається тільки тоді, коли у наставника їх з'являється прагнення навчити...

Ця споруда стане прикрасою міста. Будівельники вже закінчують оздоблювальні роботи. І наприкінці року в нову ДЮСШ прийдуть сотні юнах спортсменів Кіровограда. До їх по-будує плазвальний басейн, кімнати і зали для роботи секцій і проведення масових спортив-них змагань.

Фото В. КОВПАКА.

До 30-річчя визволення Радянської України від німецько-фашистських загарбників

О. ЛУКАШЕНКО

Після штурму Делятина, ввечері 3 серпня перед поманим склалом з'їзду виступив наш улюблений комісар Семен Васильович Руднев. Він сказав нам теоретично про важливість становлення якого колективів не знали за всю партизанську війну. Світа пророк, що навколо неми і тисячі підлітків, десятки танків, бронемашин, літаків. Перекрито всі дороги і стежки, а в партизанів мало залишилося боєприпасів. Радянські літаки сюди не долетять — дуже далеко до ліній фронту. Проти одного змученого боєм, голодом партизани виступає близько півсотні добре споряджених фашистів. Ворог готувався не сьогодні-завтра остаточно знищити колективів. Попіліник Гімлера — Крюгер стягнув у гори близько шістдесяти тисяч добрих головорізів зі всієї Європи. Така увага гітлерівців не випадкова. Понав в глибокому тлі ворога великого партизанського з'єднання мала не тільки військове, а й політичне значення. Вона сколихнула паротні маси на боротьбу з фашизмом. Комуністична партія, Радянський уряд і Верховне Головнокомандування вважали, що колективи повністю виконали поставлене завдання.

— Нам, — сказав Семен Васильович Руднев, — надається право діяти, виходячи з конкретної обстановки. Ми з командиром прийняли рішення: цієї ночі штурмувати Делятин і вийти на правобережжя Пруту. Запоріжжя успіху — це близькість дій, висока організованість, чітке виконання наказу.

— Сьогодні — вирішальна ніч, товариші! Ми або вирвемося з оточення, або загинемо. Вперед, за гермогу!

І підрозділи пішли на штурм Делятина. Наш шалений загін відразу захопив авіаційну станцію і швидко частину міста. На станції знаходилися два ескадри, підходили третій. Паровоз останнього ескадрону підійшов до станції. Іван Федько, Матюшенко дав наказ мені, Манжосю і Воробію підняти обладнання станції та два паровози. Це завдання ми швидко виконали. Не затримуючись на станції, загін вилетів з міста на дороги від міста Коломиї. На шляху був міст через невеличку річку, який ми висадили в повітря. Потім Матюшенко вивів загін до великого мосту через ріку Прут, який вже знаходився в руках розвідників П. П. Вернігорова. Він ще не був замінюваний. І Матюшенко наказав мені і Манжосю замінити його і чекати, поки все з'єднання не переправиться.

А в цей час колективський підрозділ продовжував громити ворога в Делятині. Мінери Сергія Абрамча — Олішник, Давидович, Острівський підірвали великий арковий залізничний міст. Автоматники Карпенка, підтримані вернігерами Ленкіна зім'яли роту охорони Крюгера. Завалили штабні машини, танки. Схиливши кігелі з орденами та портфелі із документами, Крюгер без штабів, у чоботях на босі ноги втік через вікно.

Через дві години гарнізон Делятина був повністю розгромлений. Ночалася переправа з'єднання через ріку Прут. Біля моста Ковпак і Руднев розташували свій штаб. У всі підрозділи поетів зв'язківці з наказами.

С. В. Руднев відійшов до нас з Манжосем і поцікавився чи ми добре замінювали міст. Наказав пропустити через нього останнього партизана і лише тоді зник. Комісар із командантським взводом та іншими підрозділами вирушили вперед, через Заріччя на Білі Оселиці, куди вже пішли наші бойові роти, де вже горіли автомашини, звідки доносилися звуки стрілянини.

Руднев назавжди бойові роти і почав керувати боєм. Було що треба було розбити гітлерівців, що підійшли на допомогу Делятинському гарнізону з Коломиї правим берегом Прута. А вже позаду залинилася вся партизанська колонія і її треба було вислати з відкритої місцевості в ліси.

На світанку розгорнулися особливі

(Закінчення. Поч. в номері за 24, 26, 28 вересня та 1, 3 жовтня).

жорстокі бої. В небі з'явилися літаки. На різних ділянках боєм керували Ковпак, Руднев, Вернігоров, Матюшенко, Кульбака, Бойко. Зв'язок з окремими підрозділами урвався. Кожен командир діяв на свій розсуд.

А ми з І. В. Манжосем сиділи в цей час за мостом і чекали. По мосту все йшли і йшли підрозділи колективів, переправлялися санітарна частина з пораненими. Все зовсім розвинулося, а переправа продовжувалася. Нарешті, здавалося, всі перейшли. На стала тиша. Ми вже приготувалися підірвати міст, як з Делятина показався група людей, що бігла до мосту. Ми подумали, що то наші і почали махати руками. Але то були перші гітлерівські солдати, що прибули в Делятин із Яремчі. Манжосе закричав:

— Саня! Підпалюй штур, я прикрию тебе!

Через хвилину сильний вибух струсував повітря. Проліт моста внаслідок блискавки вод Прута.

Ми з Манжосем поїхали надоганяти своїх. Попереду на шосе горіли автомашини. Але від них тосі стріляла. Вирішили, що то свої і почали наблизитися. Тільки метрів за двісті розглядали, що то були фашисти. Вони знову оволоділи шосейною дорогою і вели вогонь по нашій колонії, яка звернула з дороги у ліси. Гітлерівці побачили нас, спрямували вогонь в наш бік. Ми понаїдали в житі і по-пластунськи стали відходити з небезпечною місцею. Незабаром наздогнали своїх. Тут під лісом уже зібрався Ковпак, Вернігоров, Матюшенко, Кульбака. Обстановка була неясною. Ковпак з рогою Карпенка рушив у розвідку. Вернігоров, Матюшенко і Кульбака зі своїми загонами залишилися в лісі, зайнявши кругову оборону. Гітлерівські літаки почали бомбити і обстрілювати ліси, але пілота ворога в цей день не чітали нас. Після погрому в Делятині вони стали обережнішими.

Вночі всі партизанські загони і групи з'єдналися. Зібрався біля Прута, але серед нас не було нашого комісара Семена Васильовича Руднева. Він героїчно загинув в останньому бою. Ковпак наказав розділитися на шість окремих груп і виходити з оточення в різних напрямках. Місце збору — партизанський край на Житомирщині.

Вночі 5 серпня шість великих колективських груп на чолі із досвідченими командирами рушили в різні боки. Так немов розтануло партизанське з'єднання. Якраз це і врятувало колективів. Фашисти розгубилися, не знали, кого оточувати, за ким гнатися. А ми відходили все далі від Карпатських гір. Знову були Станіславщина, Чортків, Тернопільщина, Рівненщина.

Всі підрозділи хоч і з втратами, але успішно завершили Карпатський рейд. З'єдналися на Аудорі Конової, Олевського району, що розташований на північному заході Житомирської області.

Близько трьохсот крапів товаришів не дорухувалися ми після походу. Вони залишилися лежати на дорогах, що вели в Карпати. За їх життя королі заплатили дорогою ціною.

Майже чотири місяці тривав безприказний Карпатський рейд. Це був відрив масового героїзму, мужності самопожертви. Чотири місяці фашисти намагалися знищити з'єднання Ковпака, що зайшло за тисячу кілометрів у глибокий тил ворога. Радянська армія в цей час вела жорстокі бої під Курськом.

І ось результати: в боях знищено близько чотирьох тисяч гітлерівців, 333 автомашини, десятки танків, літаків, мостів, військових ескадронів. Вивезені з ладу Прикарпатські нафтопромисли. На тривалий період зупинилися залізничні Тернопіль — Жмеринка, Тернопіль — Шепетівка, Станіслав — Рахів, Станіслав — Стрий та інші. На шосейних дорогах Галичини знищено 38 мостів, розгромлено 20 вузлів зв'язку, кілька гарнізонів, міст, районів і залізничних станцій.

А головне — партизани Ковпака і Руднева прогнали аж до синіх Карпат чорний прапор Радянської Вітчизни, подаючи парю на швидке визволення всього українського народу від панащеного фашизму.

АНАТОЛІЙ Карпов народився 23 травня 1951 року в м. Златоусті на Уралі. Нині він — студент 4-го курсу економічного факультету Ленінградського університету. Ного ексодження, як шахіста, спирається на 1960 рік — майстер спорту, 1969 — чемпіон світу серед юнаків, 1970 — міжнародний гротмейстер, 1972, 1974 — олімпійський чемпіон, заслужений майстер спорту СРСР.

З шаховими фігурами Анаполій познайомився, коли йому було 4 роки. Він почав відвідувати Будинок піонерів уральського міста Златоуста. Маленький на зріст хлопчина морузу каав під ноги табурет і сидів на стільці, де лежала подушка. Десятирічний Анаполій виконав норму першого розряду, а через рік став кандидатом у майстри спорту. Ще через 4 роки — майстер спорту. Ім'я Карпова занесено до Книги Пошани ЦК ВЛКСМ. Він — член Центрального Комітету ВЛКСМ, делегат XVII з'їзду ВЛКСМ.

З 1966 року Анаполій вступає до заочної шахової школи в Москві, якою тоді керував Михайло Ботвинник. І хоч в ній він навчався недовго, але взяв для себе досить багато.

Карпов починає працювати над шаховою теорією, вивчає творчість найсильніших шахістів світу. І віддача під цього — неабияка. Після юнацької першості світу, де він був першим призером, виграє під час турнірів в Гастіні і Сан-Антоніо. В 1973 році під час відбіркових змагань на першість світу — Карпов знову показав себе як здібний шахіст. Молодий гротмейстер ділить перше і друге місця з Віктором Корчим на міжзональному тур-

В Москві триває фінальний матч претендентів. Читачі нашої газети просять розповісти про 23-річного гротмейстера Анаполія Карпова, який ший лідиром в турнірі.

ДЕБЮТАНТ ПРЕТЕНДУЄ НАСТІЙНО...

ірі в Ленінграді. На початку цього року розпочалися змагання претендентів на світову корону. Карпов за жеребом грав з радянським гротмейстером Л. Полугаєвським. Вигравши цю зустріч з рахунком 3:0, Анаполій потрапив у півфінал, де повинен був зустрітись з екс-чемпіоном світу Борисом Спаським. Деяких шахових знавців перемога Карпова над Полугаєвським не переконала в сильному «озброєнні» молодого гротмейстера. А Михайло Ботвинник тоді лише посміхнувся: «Точнісінько так незрозуміло він обіграє і Спаського».

Прогноз був правильним. Спаський зазнає поразки — 4:1.

Свою грою Анаполій нага-

дує гру геніального кубинця Хосе Капабланки. Михайло Ботвинник і президент шахової федерації Макс Ейве дають дуже високу оцінку майстерності Анаполія Карпова:

— Коли дивився партії Капабланки, то думаю — як все просто, і я так зміг би. — Партії Карпова пригломшувать своєю стратегією, часом здається, що вони нелогічні, але потім стає ясно, що він дій справді.

І ось фінальний матч претендентів між Анаполієм Карповим і Віктором Корчим. Відбулося 8 партій, рахунок матчу 2:0 на користь Карпова. Матч триває.

Г. ДУБІВКА,
кандидат у майстри спорту.

Портрет: А. КАРПОВ.

ПРИРОДА: тис

ЖОВТЕНЬ — десятий місяць року і другий — календарної осені. Це пора жовтіння листя дерев, що й дало привід для його назви. І хоч майже весь вересень стояли погодні і сухі дні, все ж осіння негода сповістила про те, що тепло минуло. В народі про жовтень кажуть, що він вкриває землю де листком, де сніжком.

Та найчастіше в цьому місяці випадають ясні дні, які іноді супроводжуються навіть грозами. Люди з давніх-давен спостерігали за погодою і за поведінкою тварин, павилили заздалегідь загрози погоди. Так помітили: якщо гусак стоїть на одній нозі — невдовзі почнеться мороз. Перелітні птахи теж можуть дещо сповістити спостережливих людей. Погоди ніколи не летять — на холодну, високу — на теплу зиму.

Часто кажуть: «Гуси летять — зиму на хвості тянуть». Та не завжди можна побачити птахів чи звірів, а ось за рослинними спостереженнями значно легше, адже вони скрізь оточують нас. Якщо у жовтні листя з дуба чи берези опадає все — треба чекати суворої зими. І це помічено: поки листя з вишневих дерев не опаде, скільки б снігу не випало — розтане.

І все ж у жовтні бувають погодні дні. Тоді вирушайте до лісу. Під різнобарвним килимом з листя можна завжди знайти гриби. Зустрічаються спорожки, лисички, опеньки, маслюки. З порожнім кошиком не повернетеся ніхто.

Триває відліт птахів. Можна ще зустріти подекуди самотніх ластівок. Певдовлі майже всі птахи підправляються в далекі теплі краї, де ніколи не буває зимових завірюх.

М. ЛИТВИНОВ.

6 НЕДІЛЯ

ПЕРША ПРОГРАМА. 9.05 — Кольорове телебачення. Радіо-громадська. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — Кольорове телебачення. «Будильник». (М). 10.00 — «Служу Радянському Союзу». (М). 11.00 — Кольорове телебачення. «Горість юних». (М). 11.30 — Кольорове телебачення. Мультифільми. (М). 11.50 — Кольорове телебачення. Музичний кіоск. (М). 12.20 — «Свіська голіа». (М). 12.25 — «Сьогодні — День учителя». (М). 13.40 — Концерт для учнів. (М). 14.10 — Художній фільм «Джигурда» до понеділка. (М). 15.30 — Кольорове телебачення. «Клуб кінополювання».

жеї». (М). 16.50 — Кольорове телебачення. Урочисте засідання, присвячене 25-річчю з дня проголошення ПДР. (Берлін). 19.30 — Кольорове телебачення. Міжнародна зустріч з хокею. Канада — СРСР. (М). По закінченні — концерт. (ПДР) та програма «Час». (М).

ДРУГА ПРОГРАМА. 13.20 — «Мистецтво — народу». (К). 14.50 — Документальний фільм. «Я — партизан України». (К). 16.00 — «Екран молодих». (Дніпропетровськ). 17.00 — Художній фільм «Головне інтернаціоналі». 18.30 — Першість СРСР з футболу: «Чорноморськ» — «Шахтар». (Одеса). 20.15 — Програма «Вісті». (К). 20.45 — «На добраніч, діти!». (К). 21.10 — Фільм-концерт «Сніває Марія Пахомова». (К). По закінченні — програма «Час». (М).

7 ПОНЕДІЛОК

ПЕРША ПРОГРАМА. 9.05 — Радіо-громадська. (М). 9.20 — Новини. (М). 9.30 — Кольорове телебачення. Програма мультифільмів. (М). 10.00 — Кольорове телебачення. «Клуб кінополювання». (М). 11.00 — Кольорове телебачення. Інтербачення. Репортаж про святкування 25-річчя Німецької Демократичної Республіки (трансляція із ПДР). (М). 13.30 — Музичний антракт. (К). 13.40 — До 30-річчя визволення Радянської України від німецько-фашистських загарбників. «Згадаймо дні ми-

нулі». Зустріч ветеранів Великої Вітчизняної війни з членами творчих спілок України. (К). 15.30 — Програма документальних фільмів. (М). 16.00 — Кольорове телебачення. «Ми знайоміться з природою». (М). 16.20 — «Спаськоєв». (К). 16.40 — Для дітей. Вистава Запорізького театру ляльок. (Запоріжжя). 17.30 — Концерт. (Кіровоград). 18.00 — «День за днем». (Кіровоград). 19.10 — Реклама, оголошення. (Кіровоград). 19.15 — «Зустрічний план Ліджянської області в дії». (М). 19.30 — Інформаційна програма «Вісті». (К). 19.30 — Кольорове телебачення. Чемпіонат СРСР з футболу. «Спартак» (М) — ЦСКА. 21.15 — Інформаційна програма «Час». (М). 21.45 — Кольорове телебачення. Інтербачення. «Дружба — фройндшафт». Концерт. (М). 23.15 — Кольорове телебачення. Спортивний інформинг. (М). 23.30 — Новини. (М).

ДРУГА ПРОГРАМА. 17.00 — Кольорове телебачення. «Найкраще». (М). 17.30 — «Вогник». (М). 18.00 — Реклама, оголошення. (К). 18.30 — Телефільм. (К). 19.00 — «Нісія дала і банька». (М). 19.30 — Сніває А. Макаров. (К). 20.00 — Кольорове телебачення. «Земля людей». (К). 21.00 — «На добраніч, діти!». (К). 21.15 — Програма «Час». (М). 21.45 — Художній фільм «Людина, що повила після бабусі». (К). 23.05 — Вечірні новини. (К).

Наша адреса і телефони

316050 ГСП Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря із відділу комсомольського життя — 2-45-35, відділу пропаганди, відділу пистів і масової роботи — 2-45-36, відділу офіційно-редакційного зв'язку — 2-45-37.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обкому ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкерня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництва, поліграфії і книжкової торгівлі. м. Кіровоград, вул. Гаїнки 2